

WARNER

La importància de l'erotisme en les nostres vides

ANNA
CARRERAS
AUBETS

Coneguda pel seu vincle amb Friedrich Nietzsche, per la seva aventura amb Rainer Maria Rilke i per ser deixeble de Sigmund Freud, Lou Andreas-Salomé (Sant Petersburg, 1861 - Göttingen, 1937) hauria de significar molt més que aquests detalls biogràfics amb què se li ha construït un mite al voltant, perquè realment simbolitza el combat de les dones de tots els temps, i això no es pot dir de qualsevol. Escriptora, filòsofa i psico-

analista russa amb inclinacions liberals, va destacar com a figura central de la cultura de l'Europa de finals del segle XIX i començaments del XX. Va formar part del grup de Georg Simmel, el més exclusiu de Berlín, freqüentat pel poeta Stefan George, el dramaturg Paul Ernst, el teòric social i erudit Max Weber i Georg Lukács, entre d'altres. Dona independent i inconformista, va ser una pionera de la seva època: la defensa de la llibertat la va portar a fer miques el paper que la societat assignava a la dona, i no va parar de batallar contra la societat masclista del seu

L'EROTISME
LOU-ANDREAS
SALOMÉ
ELA GEMINADA
TRAD. ANNA
PUNSODA
84 PÀG. / 14 €

temps i, per extensió, del nostre. Per a ella, vida i obra sempre van ser dos termes sinònims.

En llibres com *El narcisisme com a doble direcció* (1921) ja va intentar avançar sobre aquests temes i va deixar clara la idea de què implicava ser dona en un món d'homes. A *L'erotisme*, publicat per primera vegada en català gràcies a la iniciativa de l'editorial Ela Geminada i a la magnífica traducció d'Anna Punsoda, que també n'ha escrit el pròleg, Salomé funciona com a autora contemporània a través d'un assaig on reflexiona sobre el significat i el propòsit del component

eròtic en les nostres vides. L'autora també planteja com aquesta força primigènica que és el desig eròtic serveix per connectar-nos amb els aspectes més bàsics i alhora més transcendents de la nostra existència. L'autora captura l'essència de l'erotisme com una força unificadora que fonamenta la humanitat i que, en paral·lel, és un vehicle per a l'alliberament.

De plena vigència

No som davant d'un mer text psicoanalític del segle XIX. El llibre funciona com un relat programàtic i feminista que al segle XXI segueix en plena vigència sense cap esquerda. Com remarca Punsoda al pròleg, "Lou von Salomé s'atansa a l'erotisme des de la fisiologia, convençuda que només considerant la sexualitat com una forma de necessitat equiparable a la gana, la set o qualsevol altra manifestació de la nostra vida corporal la podrem comprendre en tota la seva essència i activitat". La gràcia de l'autora és, un cop més en paraules de Punsoda, "la capacitat per vincular els aspectes biològics i culturals de la sexualitat". Perquè a *L'erotisme*, Salomé busca la mirada objectiva i allunyada de nosaltres mateixos a l'hora de tractar el que ella anomena "el problema de l'erotisme". I per això aplica un mètode d'anàlisi que buida de contingut i d'ànima tot el que estudia, també el que només coneixem de manera subjectiva i només podem experimentar de manera individual. Dit en altres mots, com que l'erotisme té una naturalesa corporal i alhora espiritual defuig qualsevol definició unívoca.

Segons Salomé el tema de la bogeria amorosa s'ha tractat injustament al llarg dels segles. La xerrameca dels amants, diu ella, conté el llenguatge intel·lectual amb què el sexe, des dels orígens dels temps, ha intentat expressar amb la claredat que li ofereixen els cossos el seu únic sentit: que tot ho pren i tot ho dona. *L'erotisme* de Lou Andreas-Salomé és un gran llibre per entendre que l'amor, el desig, l'erotisme i totes les branques del viure són, en definitiva, un acte de creació. ♦♦

Exaltació, sordidesa i fatalitat

PERE
ANTONI
PONS

La temptació fàcil és dir que *Les palmeres salvatges*, que un enamoratíssim William Faulkner (1897-1962) va publicar el 1939, són dues novel·les en una. No seria inexacte. Tant des d'un punt de vista argumental com d'estructura, ho són. Muntada com una doble narració en què dues trames independents es desenvolupen en paral·lel i sense interferir-se en una successió mecànica i invariable de capítols alterns, la impressió inicial és que Faulkner va concebre i va voler oferir la seva novel·la com la proposta de dos universos literaris juxtaposats, cadascun amb els seus personatges, la seva intriga, la seva època i el seu escenari. Aquests dos universos es despleguen interrom-

pent-se l'un a l'altre contínuament, sense que entre ells mai hi hagi connexions explícites de fets i de sentit, ni transvasaments de personatges, ni encara menys una confluència final. Només alguna mínima recurrència de motius.

Per tant, sí: es pot dir que són dues novel·les en una. Però, en realitat, no: si no diríem mai que els versos més metafísics i els més deliberadament quotidians que conformen junts *La terra eixorca* de T.S. Eliot funcionen com dos poemes en un, tampoc es pot dir de *Les palmeres salvatges*. Faulkner usa les dissemblances i l'autonomia de les dues narracions d'una manera que obeeix més a una lògica poètica o plàstica que no pas novel·lística. És a dir, si les ajunta però no les mescla no és per contar-les millor sinó per redimensionar-ne el to -crispat, exaltat- i per enriquir-

LES
PALMERES
SALVATGES
WILLIAM
FAULKNER
EDICIONS DE 1984
TRAD. ESTHER
TALLADA
384 PÀG. / 21,90 €

ne l'atmosfera i la textura anímica -travessades per tota mena d'affliccions, fatalitats i violències-, i per ressignificar-ho tot simbòlicament.

La primera de les dues històries, la que dona títol a la novel·la, conta la tràgica aventura de dos adúlter disposats a sacrificar-ho tot per mirar de viure el seu amor en plenitud, mentre que la segona té com a element dramàtic central la peripècia d'un presidiari que, durant una tempesta que provoca el desbordament d'un riu, es juga la vida i la llibertat per tal de salvar una dona embarassada. La primera transcorre durant la Gran Depressió (1937) i és tan romàntica com sòrdida i escabrosa (pobresa, avortaments), mentre que la segona història, ambientada el 1927, funciona com un malson meteorològic èpic. Totes dues tenen la materialitat vivíssima, la densitat de

sentit, el virtuosisme tècnic i la força genètica habituals en Faulkner, que vivia com un granger, pensava com un sudista més o menys sensible i escrivia com un Homer veterotestamentari, però em sembla evident que la història dels adúlter, que després enflaïa fascinant de catàstrofe i indecència, és més rodona que la del presidiari i l'embarassada, caòtica i espessa.

Un detall curiós de la història d'amor de *Les palmeres salvatges* és que, tot i el cinisme i la modernitat i l'autoconsciència de Faulkner, és d'un romanticisme volcànic i arravatat. Ja ho he dit al principi: Faulkner va escriure la novel·la enamoradíssim. Feia poc que havia conegut Meta Carpenter, la secretària de Howard Hawks, amb qui va tenir una història complicada i preciosa que va durar divuit anys. ♦♦